

บริการวิชาการ

เรื่อง เทคนิคการพัฒนาท้องถิ่น
ด้วยบริบทของมหาวิทยาลัย

งานประกันคุณภาพการศึกษา
กองนโยบายและแผน

ด้านบริการวิชาการ

เรื่อง เทคนิคการพัฒนาท้องถิ่นด้วยบริบทของมหาวิทยาลัย

โมเดล “แนวคิดในการพัฒนา : เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” 7 ขั้นตอน
(COMMUNITY DEVELOPMENT PROCESS)

โมเดล แนวคิดในการพัฒนา

"เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"

1

เข้าใจพื้นที่ หรือชุมชน

- 1.1 บุคลากรโดยใช้เครื่องมือวิเคราะห์ SWOT กับผู้นำชุมชน
- 1.2 ควรมีหลักการพัฒนาชุมชน คือ เข้าใจ เข้าถึงการพัฒนา การสร้างเสริมมิตรภาพ
- 1.3 ต้องใช้กระบวนการทางวิศวกรรมสังคมเพื่อขอบประมาณ สนับสนุน
- 1.4 ควรมีการลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อคงความต่อเนื่อง และการต่อยอดศึกษาเชิงพื้นที่ เนื่องจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ต้องใช้ระยะเวลา
- 1.5 ความรู้เชิงลึกในความเชื่อ/วัฒนธรรมท้องถิ่น บางครั้งเกิดจากการวิจัยในพื้นที่ (ทุนการวิจัย Fund Research for University : FRMU)
- 1.6 ปัญหาที่พบในการพัฒนาชุมชน คือ
 - 1.6.1 มีการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทำให้ขาดความต่อเนื่อง
 - 1.6.2 เจื้อนไขบริบทชุมชน (ผู้นำชุมชน ความเชื่อ และศาสนา)
 - 1.6.3 ความต้องการของชุมชนที่แท้จริง เช่น ชุมชน ต้องการได้ขายผลิตภัณฑ์ ควรตามความต้องการของชุมชนโดยแท้จริงว่าอยากต้องการได้สิ่งใด เช่น นวัตกรรม/ผลิตภัณฑ์/มาตรฐาน
 - 1.6.4 โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ขาดครูและบุคลากรที่จะไปเติมเต็ม แต่เนื่องด้วยกฎระเบียบทำได้นยาก

โมเดล แนวคิดในการพัฒนา

"เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"

2

การมีส่วนร่วมเวทีชุมชน

- 2.1** การแลกเปลี่ยนและการวางแผนกิจกรรมร่วมกันกับชุมชน เพื่อหาความต้องการหรือปัญหาที่แท้จริงของชุมชนให้สอดคล้องกับกรอบนโยบายของชาติ หน่วยงาน function เช่น มหาวิทยาลัย แผนของชุมชน แผนขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ECC)
- 2.2** ควรนำหลักการพัฒนาชุมชน คือ เข้าใจ เข้าถึงการพัฒนา การสร้างเสริมมิตรภาพ
- 2.3** ต้องใช้กระบวนการทางวิศวกรรมสังคม เพื่อของประมาณ สนับสนุน
- 2.4** หาผู้นำชุมชน (Key Person) ให้เจอตามสายงาน ช่วยให้งานง่ายขึ้น

3

การกำหนดเป้าหมายร่วม

(Co-Creation of Vision & Goals)

- 3.1** การแลกเปลี่ยนและการวางแผนกิจกรรมร่วมกันกับชุมชน เพื่อหาความต้องการหรือปัญหาที่แท้จริงของชุมชนให้สอดคล้องกับกรอบนโยบายของชาติ หน่วยงาน function เช่น มหาวิทยาลัย แผนของชุมชน แผนขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ECC)
- 3.2** ทำกันที่ โดยใช้ความจริงเข้าแลก
- 3.3** ต้องใช้กระบวนการทางวิศวกรรมสังคม เพื่อของบประมาณ สนับสนุน
- 3.4** ควรรักษาคำพูด เมื่อสัญญาเรื่องใดกับชุมชนไว้ต้องทำให้ได้

โมเดล แนวคิดในการพัฒนา

"เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"

4

ออกแบบโครงการ (Project Design) กำหนดเป้าหมายร่วม

- 4.1 การแลกเปลี่ยนและการวางแผนกิจกรรมร่วมกันกับชุมชน เพื่อหาความต้องการหรือปัญหาที่แท้จริงของชุมชนให้สอดคล้องกับกรอบนโยบายของชาติ หน่วยงาน function เช่น มหาวิทยาลัย แผนของชุมชน แผนขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และ โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ECC)
- 4.2 ต้องใช้กระบวนการทางวิศวกรรมสังคม เพื่อขอบประมาณ สนับสนุน
- 4.3 มาตรฐาน → ต้องการสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับคุณภาพของชุมชน (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP))

5

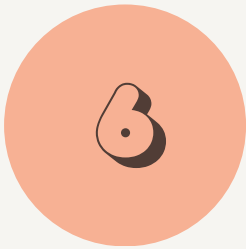
ทีมขับเคลื่อน อาจารย์/ชุมชน/ ภาคีต่าง ๆ

- 5.1 การใช้ทรัพยากร นวัตกรรม กำลังคนในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดนวัตกรรมในชุมชน และการสร้างนวัตกรรมชุมชน
- 5.2 หาผู้นำชุมชน (Key Person) ให้เจอตามสายงานช่วยให้การทำงานง่ายยิ่งขึ้น ซึ่งกลุ่มบุคลากรของหน่วยงานในพื้นที่ควรมีเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการขับเคลื่อนงาน ซึ่งควรเป็นบุคคลที่มีความเข้าใจในเนื้องานและแผนงานเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในพื้นที่ และหากผู้นำในพื้นที่มีการเปลี่ยนแปลง เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่รับผิดชอบสามารถเข้าใจและสามารถขับเคลื่อนงานตามแผนงานได้

โมเดล แนวคิดในการพัฒนา

"เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา"

Monitoring & Learning (KM)

- 6.1** การเชื่อมโยงแหล่งทุนวิจัย โจทย์เชิงพื้นที่ ชุมชน เพื่อลดการลงพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยมีการวิเคราะห์ Value Chain และ Gap Analysis ของชุมชน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เพื่อการต่อยอดในการจัดหาแหล่งทุนวิจัยมาใช้ในการพัฒนาชุมชน
- 6.2** ควรมีการถอดบทเรียนที่ได้จากการลงพื้นที่ ค้นสู่ชุมชน โดยผ่านเครือข่ายโรงเรียน โดยมอบไว้ในเชิงหลักฐานในรูปแบบเอกสารและรูปธรรมที่ชัดเจน

ต่อยอดสู่ความยั่งยืน (Sustainability)

- 7.1** การขยายพื้นที่บริการวิชาการเพิ่มขึ้น กำหนดพื้นที่ใหม่ การสร้างองค์ความรู้ของชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้ การตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และการขยายเครือข่ายจากพื้นที่ต้นแบบ
- 7.2** การเชื่อมโยงแหล่งทุนวิจัย โจทย์เชิงพื้นที่ ชุมชน เพื่อลดการลงพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน โดยมีการวิเคราะห์ Value Chain และ Gap Analysis ของชุมชน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของพื้นที่ เพื่อการต่อยอดในการจัดหาแหล่งทุนวิจัยมาใช้ในการพัฒนาชุมชน
- 7.3** ควรมีการถอดบทเรียนที่ได้จากการลงพื้นที่ ค้นสู่ชุมชน โดยผ่านเครือข่ายโรงเรียน โดยมอบไว้ในเชิงหลักฐานในรูปแบบเอกสารและรูปธรรมที่ชัดเจน
- 7.4** ควรมีการลงพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อคงความต่อเนื่อง และการต่อยอดศึกษาเชิงพื้นที่ เนื่องจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้องใช้เวลา
- 7.5** มาตรฐาน → ต้องการสร้างมาตรฐานผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับคุณภาพของชุมชน (มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP))

ข้อเสนอแนะเพื่อสร้างการขับเคลื่อน การพัฒนาท้องถิ่น ต่อมหาวิทยาลัยฯ

1

จัดตั้งศูนย์ประสานงานการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้มีข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดฉะเชิงเทรา/ลุ่มน้ำบางปะกง/EEC/ภาคตะวันออก/ชายแดน/ชายฝั่งทะเลอ่าวไทย (BIG DATA) เรียกศูนย์นี้ว่า RRU CO (มาจากคำว่า Community Working Space)

2

พื้นที่ทำงาน/ศึกษา ทำเป็นห้องเรียนชุมชน เป็นการศึกษ วิจัย ทดลองห้องเรียนนอกมหาวิทยาลัย ป็นเป็นธุรกิจเพื่อสังคมร่วมกับชุมชน เรียกว่า (Community/Learning Space) มหาวิทยาลัย ร่วมมือกับชุมชนและภาคีเครือข่ายสร้างหลักสูตรท้องถิ่น

3

มหาวิทยาลัยควรพิจารณาศักยภาพว่าถนัดด้านใด (บทบาทของตนเองในการลงพื้นที่) มหาวิทยาลัย มีนโยบายอย่างไรในการเข้าถึงผู้นำชุมชน และพัฒนา

